

מראי מקומות - יבמות

ט. (המשך)

ח. באונסין לא קא מיירי
הק' המהרש"א (ד"ה ברש"י ד"ה ור' יהודה), אם באונסין לא קמיירי מתני', א"כ מה הק' לוי לרבי בעמוד א' דהו"ל למתני' ליתני ט"ז עריות, דהיינו אנוסת אביו, הא מתני' באונסין לא קמיירי, והניח בקו'. וכ' הישרש יעקב די"ל דרך באונסין דנפשי' לא קמיירי, אבל באונסין דאחריני [דהיינו אנוסת אביו] שפיר קא מיירי. וע' בערוך לנה, שכ' דמדברי המהרש"א, וגם מתוס' בריש מכלתין, מבואר דהיינו דכוונת רש"י כאן לומר דמה דאמרי' דמתני' באונסין לא קא מיירי, היינו מתני' בדף ב'. אבל כ' הערל"נ די"ל שאין זו כוונת רש"י, אלא כוונתו להמשנה דלקמן דאמרי' דהיתה אסורה עליו איסור ערוה, אסור בה ומותר באחותה, וע"ז אמר ר' יהודה דבנשואין קא מיירי ובאונסין לא קא מיירי, ולפי"ז מיושב קו' המהרש"א [ועוד קו', ע"ש], דבמתני' דדף ב' שפיר י"ל דגם באונסין קא מיירי.

דראובן יכול לייבם בת שמעון, דאע"פ שאחותה ג"כ יבמה, אבל אחותה הוי בת ראובן, ולכן אינה נופלת לפניו, ולא הויא אחות זקוקתו, וכן בשמעון ובת ראובן. וכ' תוס' דע"כ מיירי דשתייהן היו אנוסות, דהא אי אנסה ראובן ושמעון נשאה, א"כ לשמעון אסירי תרוייהו, א' משום בתו, וא' משום בת אשתו. והק' הערוך לנה, אם רש"י ג"כ ס"ל כן, א"כ למה כ' דע"כ ראובן אנסה, דאל"כ לא תהי' מותרת לשמעון, דהא גרושת אחיו הוא, הא ע"כ מיירי דשתייהן נאנסו, ומשום מש"כ תוס'. וכ' לחדש דאף דבת אשתו אסורה לו אף לאחר שגירש אשתו, מ"מ זהו רק בבת שהיתה בת בשעה שהיתה אשתו, אבל אם גירשה ואח"כ נולדה בת, אז אין איסור דבת אשתו. וא"כ, נהי דבת ראובן אסורה לשמעון משום בת אשתו [אם שמעון נשאה], אבל בת שמעון מותרת לראובן אף אם נשאה ראובן, לפי שאין בה איסור בת אשתו, כיון דנולדה אחר שגירשה. ולכן כ' רש"י דמה דע"כ ראובן אנסה, היינו משום דאל"כ הו"ל גרושת אחיו, ואסורה לשמעון. וסיים דלא מצא דין זה מפורש, וכ' דאולי רש"י הי' מסתפק בדין זה, ולכן כ' מה שהי' פשוט טפי.

ט:

א. כיון דבתו באונסין משכחת לה, וכו'
פרש"י, דמיירי שאנס ראובן אשה וילדה לו בת, וחזר שמעון ואנס את אנוסת אחיו, שהיא מותרת לו, וילדה לו בת לשמעון, והלכו בנות אלו ונישאו ללוי ויהודה אחי אביהם, ומתו לוי ויהודה, נמצא דנפלו לפני ראובן ושמעון, אמרי' דראובן יכול לייבם בת שמעון, דאע"פ שאחותה ג"כ יבמה, אבל אחותה הוי בת ראובן, ולכן אינה נופלת לפניו, ולא הויא אחות זקוקתו, וכן בשמעון ובת ראובן. וכ' תוס' דע"כ מיירי דשתייהן היו אנוסות, דהא אי אנסה ראובן ושמעון נשאה, א"כ לשמעון אסירי תרוייהו, א' משום בתו, וא' משום בת אשתו. והק' הערוך לנה, אם רש"י ג"כ ס"ל כן, א"כ למה כ' דע"כ ראובן אנסה, דאל"כ לא תהי' מותרת לשמעון, דהא גרושת אחיו הוא, הא ע"כ מיירי דשתייהן נאנסו, ומשום מש"כ תוס'. וכ' לחדש דאף דבת אשתו אסורה לו אף לאחר שגירש אשתו, מ"מ זהו רק בבת שהיתה בת בשעה שהיתה אשתו, אבל אם גירשה ואח"כ נולדה בת, אז אין איסור דבת אשתו. וא"כ, נהי דבת ראובן אסורה לשמעון משום בת אשתו [אם שמעון נשאה], אבל בת שמעון מותרת לראובן אף אם נשאה ראובן, לפי שאין בה איסור בת אשתו, כיון דנולדה אחר שגירשה. ולכן כ' רש"י

ב. באונסין לא קא מיירי
הק' המהרש"א (ד"ה ברש"י ד"ה ור' יהודה), אם באונסין לא קמיירי מתני', א"כ מה הק' לוי לרבי בעמוד א' דהו"ל למתני' ליתני ט"ז עריות, דהיינו אנוסת אביו, הא מתני' באונסין לא קמיירי, והניח בקו'. וכ' הישרש יעקב די"ל דרך באונסין דנפשי' לא קמיירי, אבל באונסין דאחריני [דהיינו אנוסת אביו] שפיר קא מיירי. וע' בערוך לנה, שכ' דמדברי המהרש"א, וגם מתוס' בריש מכלתין, מבואר דהיינו דכוונת רש"י כאן לומר דמה דאמרי' דמתני' באונסין לא קא מיירי, היינו מתני' בדף ב'. אבל כ' הערל"נ די"ל שאין זו כוונת רש"י, אלא כוונתו להמשנה דלקמן דאמרי' דהיתה אסורה עליו איסור ערוה, אסור בה ומותר באחותה, וע"ז אמר ר' יהודה דבנשואין קא מיירי ובאונסין לא קא מיירי, ולפי"ז מיושב קו' המהרש"א [ועוד קו', ע"ש], דבמתני' דדף ב' שפיר י"ל דגם באונסין קא מיירי.